

החרם הכלכלי על ישראל הוא חיוני למאבק במשטר האפרטהייד

הערה: מאמר זה הוגש כמאמר תגובה למערכת "שיחה מקומית" (ב-24.7), לאחר שזו פרסמה מאמר אורח פרו-ציוני המתנגד לחרם על ישראל ומבקש לזרוע דמורליזציה בקרב תומכי החרם. לאחר שכבר עבר סדרת תיקונים ועריכה לשונית, התבשרנו (ב-27.7) כי המערכת מוותרת על פרסום המאמר מטעמי "סגנון ותוכן". מתוך תקווה שבעתיד הקרוב נצליח להבקיע את שערי הסטנדרטים של "שיחה מקומית" בכל הנוגע ל"סגנון ותוכן", אנו מבקשים להודות מקרב לב לחברתנו למפלגת בל"ד, אורלי נוי, על העריכה הלשונית, הביקורת הבונה והניסיון האמיתי והכן להביא לאור את המאמר במסגרת "שיחה מקומית"!

מאת: יוסי שוורץ (חבר הזרם הקומוניסטי המהפכני העולמי ה-RCIT וסניף המרכז של בל"ד)

המאמר של יונתן מזרחי ('[החרם הכלכלי על ישראל לא יצליח לסיים את הכיבוש](#)') מעניין אבל שגוי. הנחת היסוד שלו היא שבהינתן השינויים שחלו במוקדי ההון והייצור בעולם הקפיטליסטי, חרם על ישראל אינו יכול להיות יעיל. בנוסף נטען כי התעמולה של מדינת ישראל כנגד החרם, כאילו הוא נובע לכאורה ממניעים אנטישמיים, היא אפקטיבית ועל כן התמיכה בחרם מזיקה יותר מאשר מועילה.

ראשית, יש לומר כי נכון הדבר שהמדינות האימפריאליסטיות, דוגמת ארצות הברית ואירופה, הרואות בישראל כלי אפקטיבי לשמירה על הסדר האימפריאליסטי, במיוחד בתקופה שהמזרח התיכון שרוי בחוסר יציבות, ימשיכו לתמוך בישראל, כולל הכיבוש של 67, כל עוד ישראל נתפסת כקלגס יעיל. זה לא שייך למצב הכלכלי אלא לאינטרסים פוליטיים. לכן יש לסמוך על המוני העם העובד - כולל מעמד הביניים האירופאי והאמריקאי - כעל בני הברית, ולא על שליטי מדינות אימפריאליסטיות הכבולים באינטרסים של הון-שלטון.¹

ההיסטוריה של דרום אפריקה הראתה כי שליטי המדינות האימפריאליסטיות אכן התנגדו לחרם במשך שנים, כפי שכעת הם מתנגדים לחרם על ישראל. אלא מה, כאשר היה ברור שמשטר האפרטהייד עומד לקרוס עקב לחץ מאבק ההמונים, הן עשו פניית פרסה והצטרפו לחרם בכדי לשמור על השפעתן על דרום אפריקה. ולכן, כאשר ישראל תיתפס כחלשה על ידי שליטים אלו הם יצטרפו לחרם מתוך האינטרסים שלהם. זה יקרה כאשר במקום הכאוס הנורא באזור, התנועה המהפכנית הדמוקרטית תתפרץ מחדש. לאור המצב הכלכלי-פוליטי והיעדר כל תשובה או פתרון מצד השליטים במדינות ערב, יש לקוות שזה רק עניין של זמן בלבד. נקווה גם שהפעם, עקב הפקת לקחים, תהיה לה הנהגה ראויה. תנועה מהפכנית דמוקרטית במדינות ערב תהיה בהכרח גם תנועה התומכת בשחרור הלאומי הפלסטיני.

כבר עתה לחרם הכלכלי על ישראל יש השפעה. דו"ח פנימי שהמדינה ניסתה להסתיר והגיע לידי כלכליסט מתאר שביטול הסכמי סחר יוביל לפגיעה של 1.2 מיליארד דולר בשנה, חרם רשמי על מוצרים מהשטחים יגרע 300 מיליון דולר מהייצוא לאירופה. ייווצר גירעון בחשבון השוטף במאזן התשלומים וישראל תיאלץ לבחון את קיבוע שער החליפין תוך שימוש ביתרות המט"ח של בנק ישראל" (הדס גליקו כלכליסט 15.6.2015).² כמובן שזה עדיין לא מספיק, אבל לא ניתן לאומר שלחרם אין השפעה ולא תהיה.

שנית, למרות המשבר הכלכלי, עיקר הייצוא של ישראל נותר לאיחוד האירופאי (31% ב-2015) ארצות הברית (21% ב-2015) אסיה (21% ב-2015) ובמקום השלישי והרביעי אמריקה הלטינית ואפריקה.³ כך שחרם נרחב יותר על מוצרים לאיחוד האירופאי וארצות הברית יכול בהחלט להיות יעיל. העובדה היא שישראל מנסה להגביר את הייצוא שלה

¹ מערכת הבחירות בארצות הברית הוכיחה יותר מאי פעם כי המוני אמריקאים מודעים לכך וזועמים על כך ששתי מפלגות השלטון המסורתיות משרתות את האינטרסים של וול-סטריט ולא של המוני העם.

² <http://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3661176,00.html>

³ <http://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3650254,00.html>

לאפריקה ולדרום מזרח אסיה גם משום הפגיעה במוצרים ובמיוחד מההתנחלויות באירופה ובארצות הברית. אולם למרות ניסיונות אלו, יעדי הייצוא של ישראל אינם משתנים. כדי למכור לצרכנים צריך שיהיה להם כוח קנייה, אולם באזורים הללו הוא רחוק מלהספיק עקב ההתקפה של הגופים הפיננסיים העולמיים על רמת החיים של ההמונים בעולם השלישי, הנדרשים לשלם את מחיר המשבר בו אשמים בעלי ההון הגדולים. כך שהאימפריאליזם שולל מאפריקה כל אפשרות להחליף את אירופה ואת ארצות הברית כיעדי ייצוא של ישראל, אפילו אם הייתה רוצה בכך.

שלישית, חרם לא נועד להיות כלי שיחליף את המאבק העממי של המוני הערבים, כולל הפלסטינים, ואת המוני המתנגדים לדיכוי הפלסטיני. מדובר בכלי עזר יעיל מבחינת ההסברה לגבי אופייה האמיתי של מדינת ישראל כמדינת אפרטהייד מהים עד הנהר. אין זה לב העניין, אך לכך מתווספת העובדה שמדינת ישראל מאמינה שזה חרם בעל השפעה ולכן מנסה לייצא יותר לאסיה ולאפריקה, מה שאומר שיש לחזק את התמיכה בחרם על ישראל גם במדינות אלו.

המסע של ביבי לאפריקה נועד למכור לרודנים נשק לדיכוי בני עמם, לכן יש לתמוך במאבק של המוני העם נגד המשטרים הרודניים ולקשור מאבק זה במאבק הפלסטיני, במיוחד כנגד ייצוא הנשק של ישראל לשליטים אלו.

יש תשובה להיסטוריה של המשטר שחרם על פשעי ישראל פרושו אנטישמיות, ואין קושי מיוחד להסביר מדוע הפעולות הנפשעות של מדינת ישראל הן השופכות שמן על מדורת האנטישמיות הממשית, המכוונת כיום בעיקר נגד ערבים ומוסלמים, כאשר ישראל חוברת לתנועות האנטישמיות.

אנו חיים בתקופה של חוסר יציבות חברתית ופוליטית עקב המשבר הכלכלי העולמי, וההמונים נזרקים ימינה ושמאלה מבחינה פוליטית, זאת תקופה שבה מגמות ימניות מתחזקות אך זה עניין של זמן בלבד עד שתנועות שמאליות חזקות תופענה. את הניצנים ראינו כבר בבחירות לנשיאות לארצות הברית כאשר מיליונים תמכו בסנדרס משום שהוא נתפס בטעות כתומך סוציאליזם. חיזוק מגמות שמאליות תוך הקמת מנהיגות ראויה, נאמנה, הולכת יד ביד עם חיזוק החרם על ישראל וחובתנו לחזק את העמדה הקוראת לחרם על ישראל.

נכון, השפעת החרם הכלכלי על מוצרים ישראליים רגילים, אינה יכולה להיות אפקטיבית ברמה שתכריח את ישראל לפנות או אפילו להקפיא את ההתנחלויות, ובוודאי שלא לשנות את אופייה. אולם ניתן לפגוע דווקא בענפי הייצוא העיקריים של ישראל - תעשיות הביטחון, היהלומים, הכימיה והטכנולוגיה. מי שיכול לעשות זאת ביעילות הם האיגודים המקצועיים שיסרבו לפרוק ולהעמיס מוצרים אלו ובמיוחד המוצרים הצבאיים בכל נמלי הים והתעופה שישראל משתמשת בהם. זה דורש כמובן מאבק על מדיניות האיגודים המקצועיים וכבר כיום ישנם איגודים מקצועיים חזקים במדינות שונות המשתתפים בחרם על ישראל. הזירה האיגוד-מקצועית עשויה להוות זירה מכרעת עבור הצלחת ה-BDS.